

С а д р ж а ј:

Жељко Каран - [Ценериканци \(Опера уз тањир пасуља\)](#)

Награђена драма Жељка Карана Ценериканци (Опера уз тањир пасуља), жанровски је анотирана у дидаскалијама као „драмска игра са певањем посвећена деци тек стасалој, а прерано преминулој од болести новијега века, опаке и страшне којој нема лека: Александри, Марку, Александру – Вуји...“ Није без значаја ни локализација радње, која се догађа „у задњој рупи на крају ничега, недавно и сада“. Смештена у радничку средину, у рударску забит негде на крају света (читај Србије), брехтовски оркестрирана, са ангажованим сонговима који прате, коментаришу и емоционално боје радњу, Каранова драма је вехементна, вибрантна, виталистичка. Социјално ангажована и етички заснована. Опора и снажна.

Ценериканци су драма о одрастању, о изгубљеној генерацији која тражи разлог и залогу постојања. Свет одраслих, ружан, прљав, туробан, зао, посматра се из перспективе деце која у гробљанској атмосфери провинцијалне малограђанштине ходају као зомбији, затроване крви и зараженог погледа, очајнички се трудећи да не опонашају своје родитеље ни гестом ни речју, како не би доживели њихову злехуду судбину. Родитељи су изгубљени, дезоријентисани, дементни. Писац се, међутим, не предаје. Ако је свет стар, деца су још увек млада. Ако су чула засићена, дух је радознао. Живот је светковина тела, празник духа, славље врлине и крепости. За живот увек има шансе. Чак и на онколошком одељењу Балкана, што је Србија, не својом вољом, постала. У тој задњој рупи на крају ничега, на бетонском отпаду, радиоактивном ђубришту света, клијају као пузавице, бодљикави, самоникли, Ценериканци. Мали људи и велика деца, чиста срца и

непоковане душе. Рађају се да умру зарад прародитељских грехова, у свету у коме људски живот вреди само као мазиво за подмазивање монструозне машине капитала која служи за сејање болести и смрти. Обележени рођењем и поднебљем, жигосани болешћу која је посејана у тлу, у ваздуху, води, у генима, у крвотоку рударске насеобине која није узалуд у уводу драме означена као гулаг, заточени пре утамничења, осуђени пре рођења, деца сазревају пре рока:

БОЈАНА: Али ја овде нећу да рађам! .. [>> види поговор](#)

Миодраг Илић - [Аписова клетва - Драма у 11 слика](#)

Усуд историје поново меандрира у зденцу српског националног памћења. У историјској драми Аписова клетва искусни драматург Миодраг Илић радњу поставља на два колосека. У крупном плану је глобални пресек историјских калварија и мартирства српског народа од првог до другог Великог рата, који се прате из визуре делатних актера српске државне политике, регента, потоњег краља Александра и Николе Пашића. На микроплану, паралелно се представљају дешавања у породици безименог српског министра, човека без части, карактера, илузија, идеала, ратног лиферанта и профитера, чија ће се породица расточити и дезинтегрисати изнутра, разједена рђом етичког посрнућа њених чланова, сломљена под теретом историјских неминовности које као метафизичка утега висе на глежњевима различитих генерација. Дидаскалије на почетку су више него прецизне:

„Симултана (наизменична) збивања у овој драми захтевају подељену сцену, или могућност да се додавањем и одузимањем неких сценографских елемената означавају два амбијента: простор (канцеларија, кабинет) у коме регент Србије, доцније краљ Срба, Хрвата и Словенаца, Александар Карађорђевић, и председник Владе Никола Пашић, решавају судбоносне проблеме државе и народа; и простор (салон) у коме једна српска

министарска породица доживљава своје трауме у годинама Првог светског рата, и у време настанка нове краљевине.“ У драми се евоцирају кључне митологеме новије српске политичке историје. То су: српска војничка част и морал, стварање Велике српске државе, појам југословенства, ратни и поратни лиферанти, државне сплетке и завере, демократија и диктатура, комунистичке идеје и појам социјалне правде, унитарна државна заједница и федерација, српски и хрватски односи, монархија и републиканско државно уређење... [>> види поговор](#)

Обрад Ненезић - [Нежење](#)

Драма Обрада Ненезића Нежење урнебесна је „трагедокомедија“, гротеска, мелодрама и фарса уједно. Силовита, убедљива, разиграна, духовита до суза и трагична до крви, ова драма захвата изузетно широко. Маестрално представља живописну, на моменте раблеовску фреску људи, догађаја и менталитета у Војводини почетком новог миленијума. Од локалних јајара и ситних криминалаца, преко локалних лепотица и спонзоруша, све до локалних моћника, луда и замлата, уз пиће, песму и лумперајку испредају се гротескне, невероватне, трагичне, промашене, узалудне, неиспуњене судбине. У истоме караказану крчкају се невероватни типови, приче, идеје, судбине. На окупу су довитљиве варалице, кримоси са душом и чашћу, који због љубави не могу да сузбију дерт; бескрупулозни трговци робљем; покојни професори музике из „Мокрањца“ који некадашњем себи свирају подушје; похлепни Руси који купују и продају људе, земљу, нафту, магле и опсене; попови који продају унуке ретардираним просцима; ретардирани просци; бели магови и црне баба-вештице; кафеџике и колпортери, војници и генерали, трансвестити и курве, мушке и женске. Мајке, сестре, љубавнице, жене, служавке. У Војводини, на салашима који су опустошени и отуђени, на земљи тајкуна и превараната, све ове судбине, међутим, имају заједничко исходиште. Други светски рат и прича о два

(најмлађа у рату) партизанска генерала, који су и једнојајчани близанци. Јован и Павле Кривачки представљају једну од могућих верзија митске приче о божанским близанцима: „Близанци као да представљају “удвојено исто”, односно човека са своја два ентитета показана одвојено, а која се никад у једном простору и времену не могу наћи један поред другог... [>> види поговор](#)

Александар Ного - [Мајсторска радионица \(Ругалица насилној смрти\)](#)

Комад Александра Ного Мајсторска радионица (Ругалица насилној смрти) гротескно виђење света изврће до апсурда. Збивања у једној мајсторској столарској радионици, у којој се у фрижидеру хлади леш, у гајбици загребва пиво, а у мртвачком сандуку одмара мајстор, представљена су као гротескно извртање свих облика друштвених норми и прихватљивог понашања. Низ сегмената радње се уклапа у поетику комедије апсурда: пијани мајстор који погрешно сахрани живога комшију; удовица која залиху вештачких зуба резервише код покојника, и која уз то пије као смук; Казимир и Тихомир, говорљиви и тихи демијурзи смрти, креатори вешала-славолука; пас који уједа домаће, а према гостима је апсолутно индиферентан, друштво које веша због грађевинских малверзација, а превиђа убиства и тетоши убице; све су то знаци поремећеног света и система вредности. Ситуациона и вербална комика особито је ефектна када је реч о представницима власти, да не кажемо полицијe. Ево како се домаћински штеди у времену транзиције:

ТОМО:

(Кад чује разлог посете, окуражено, у ходу према полицајцима)

А ја помислио да нисте дошли због пореза, господине инспекторе?... [>> види поговор](#)

Бошко сувајић - [Поговор](#)

--ooOoo--

Едиција Савремена српска драма КЊИГА 46

Издавачи: УДРУЖЕЊЕ ДРАМСКИХ ПИСАЦА СРБИЈЕ, 11000 Београд, Господар Јевремова 19, ПОЗОРИШТЕ “МОДЕРНА ГАРАЖА”, Мајке Јевросиме 30
www.drama.org.rs

udraps@gmail.com

За издаваче: Миладин Шеварлић и Братислав Петковић
Одговорни уредник, Миладин Шеварлић
Главни уредник, Момчило Ковачевић
Извршни уредник, Недељко Бодирога

Редакција: Миладин Шеварлић, Бошко Сувајџић, Снежана Кутрички, др Едуард Дајч,
Радомир Путник, Александар Ђаја

Коректура: Редакција

Ликовно и техничко решење, Ново Чогурић

Припрема за штампу, Светозар Станкић

ISBN 978–86–85501–37–1 (УДПС)

Штампа и повез: “ГРАФОРЕКЛАМ”, Параћин

Штампање завршено јула 2011.

Тираж: 300 примерака